

ПЪРВИЧНОТО ПУБЛИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ СЕ ВЪЗПРИЕМА КАТО МНОГО СЛОЖЕН ПРОЦЕС ОТ БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЕМАЧИ

● *Липсата на добра корпоративна култура се оказва бариера за развитието на този сегмент у нас*

Само преди три години първичното публично предлагане беше термин, който в България присъстваше само в учебниците. От началото на тази година нещата започнаха се променят. Накъдето и да се обърне, която и медия да погледне, българският читател ще се сблъска със заглавия, в които IPO неизменно присъства. Информацията за предстоящи първични публични предлагания така масово заля публичното пространство, че доста хора, които не участват пряко във финансовия живот на страната, се запитаха какво всъщност представлява IPO-то и защо изведнъж стана толкова популярно в България?

Първичното публично предлагане (IPO-Initial Public Offering) е процесът, при който едно дружество се превръща в публично, като предлага на инвеститорите ново-емитирани акции

Така акциите на въпросното дружество започват да се търгуват на фондовата борса, където то добива по-голяма популярност, става по-достъпно за инвеститорите, а дейността му - по-прозрачна. Основният мотив, който води компаниите към публичността, е набирането на свеж паричен ресурс, както и повишаване на цената на компанията при евентуална бъдеща продажба.

Компанията може да избере да стане публична, като предложи част от акциите на някой от собствениците, а не да еми-

рича поемател (underwriter). Ако средствата, които дружеството иска да набере с първично публично предлагане, са значителни, тогава може да се сформира група от инвестиционни посредници, като един от тях поема ролята на главен мениджър, а останалите са помощник-мениджъри. За тази услуга компанията плаща комисиона на инвестиционния посредник, която е процент от стойността на емисията и варира в зависимост от задълженията му.

Инвестиционният посредник играе значителна роля при определянето на цената, на която ще бъдат предложени новите акции. Това е много важен момент, защото именно от това решение може да зависи успехът на емисията ценни книжа. Прекалено високата цена би могла

правата, свързани с ценните книжа. Информацията трябва да бъде достатъчна за един инвеститор да вземе инвестиционното решение. Инвестиционният посредник може да поеме изготвянето и на този документ, за което му се заплаща допълнително.

пазарни и лимитирани поръчки. Лимитираните поръчки са по зададена цена, която не може да бъде по-ниска от минималната емисионна стойност, и се подреждат по цена и след това по време на въвеждане, а пазарните - само по време на въвеж-

на отсичане, която е равна на някоя от цените на лимитираните поръчки за покупка. Поръчките, които са с цени, по-ниски от цените на отсичане, се изключват от аукциона. Пазарните поръчки се удовлетворяват по среднопретеглената цена от изпълнените лимитирани поръчки. Непродадените ценни книжа след края на аукциона се прехвърлят за следващия ден. Абсолютно всеки човек може да участва в първично публично предлагане. Само трябва да си избере брокер, който да посредничи при осъществяване на покупката.

Дружеството открива набирателна сметка в търговска банка, където средствата, набрани чрез IPO-то, се блокират до успешното му приключване. Едно първично публично предлагане се счита за успешно, когато е изплатена изцяло емисионната стойност на ценните книжа. След определен технологичен срок емисията се регистрира на „БФБ-София“ и става достъпна за нормална търговия.

Освен комисионата на инвестиционния посредник, дружеството, което се е запътило към борсата, трябва да предвиди и други разходи - такса за обслужване на акционерната книга в Централен депозитар (в зависимост от размера на основния капитал), такса за издаване на ISIN код на емисията от Централен депозитар, такса за издаване на удостоверение за регистрация на Неофициален пазар на „БФБ-София“, такса за осъществяване на

първично публично предлагане на емисия ценни книжа в Централния депозитар (еднократно, в зависимост от размера на емисията), такса за временно блокиране на емисията до регистрация в търговския регистър (еднократно), такса за издаване на потвърждение на проспекта за публично предлагане на ценни книжа от Комисията за финансов надзор (еднократно), годишна такса за поддържане на регистрацията на Неофициален пазар на „БФБ-София“, годишна такса за осъществяване на общ финансов надзор на емитент от страна на Комисията за финансов надзор, такса за публикуване на съобщение за първично публично предлагане на емисия акции в Държавен вестник.

Първичното публично предлагане се възприема (а и все още се възприема) като много сложен процес от българските предприемачи. Именно липсата на добра корпоративна култура сред мениджмънта се оказва бариера за развитието на този сегмент у нас. След извършването на няколко успешни първични публични предлагания през миналата година, при които компаниите успяха да увеличат значително стойността си и да привлекат необходимия им свеж ресурс, собствениците на дружества постепенно загърбват предрасъдките си и започнаха да се интересуват и от положителните страни на публичността.

ЕМИЛИЯ КЛИСУРСКА

Стъпките, които трябва да направи едно дружество, за да стане публично:

1. Акционерите взимат решение за придобиване от дружеството на публичен статут, иницират промени в устава и съответно превръщането на акциите на дружеството в безналични и свободнопрехвърляеми (ако книгата са му налични);
2. Мениджмънтът на дружеството определя размера на средствата, които трябва да се привлечат, и начина, по който ще бъдат изразходвани;
3. Мениджмънтът на дружеството определя начина, по който ще се излезе на борсата (чрез увеличение на капитала или чрез предлагане на част от вече съществуващите акции);
4. Избира се инвестиционен посредник на емисията;
5. Определя се стойността на компанията и се изготвя проспект;
6. Комисията за финансов надзор потвърждава проспекта и емисията се вписва в регистъра на публичните дружества;
7. Определя се началната дата на първичното/вторичното публично предлагане;
8. Определя се крайният резултат от публичното предлагане - успешно, неуспешно;
9. „БФБ-София“ регистрира за търговия емисията ценни книжа

След като проспектът бъде потвърден, се пристъпва към следващата стъпка, а именно осъществяване на самото първично публично предлагане. То може да стане по няколко метода, като най-често в България се прилага смесеният закрит аукцион. При него желаещите да се сдобият с акции могат да подават

дане, като се определя единствено максималната сума, която участникът е готов да плати. Тъй като аукционът е закрит, участниците в него не могат да виждат поръчките на другите, но пък имат право да коригират параметрите на своята поръчка. След като се прекрати въвеждането на поръчките, се определя цена

Първичното публично предлагане на „Корпоративна търговска банка“ АД ще се провежда на 10 май. Това реши Управителният съвет на банката. На 18 април Комисията за финансов надзор потвърди проспекта за публично предлагане на акции на кредитната институция. Емисията е в размер на 1 млн. бр. обикновени акции с номинална стойност от 10 лв. всяка, минималната емисионна стойност от 45 лв. Всяка и максимална емисионна стойност от 58.50 лева. Емисията е издадена в резултат на увеличаване на капитала на дружеството от 50 млн. лв. на 60 млн. лева. Основни акционери на банката са „Бромак“ ЕООД, притежаващ 69.34% от капитала, и „Технологичен център - институт по микроелектроника“ АД с 29.06 процента.

тира нови книжа - в този случай говорим за вторично публично предлагане (Secondary Public Offering).

Една от важните задачи, с които мениджмънтът на дружеството трябва да се заеме, е изборът на инвестиционен посредник, който да поеме емисията. Водещи при това решение са условията и опитът в подобен тип услуги. Обикновено в България е достатъчен един инвестиционен посредник, който да поеме, съответно да плаща емисията. Той се на-

да отдръпне инвеститорите, а прекалено ниската пък ще доведе до подценяване на компанията.

За да стигне до борсата, дружеството трябва да изготви проспект, който да бъде потвърден от Комисията за финансов надзор

Проспектът представлява документ, който дава информация за икономическото и финансово състояние на дружеството, за перспективите му за развитие, както и за

ШЕСТИМА ОТ НАЙ-СИЛНИТЕ ГРОСМАЙСТОРИ ИДВАТ В СОФИЯ

(ЕЛО 2705) и **Майкъл Адамс** от Великобритания (ЕЛО 2735), както и младата индийска надежда **Кришнан Сасикиран** (ЕЛО 2700). Средното ЕЛО на участниците е 2727, а състезанието е от XX категория на ФИДЕ.

Турнирът ще се проведе от 9 до 20 май, а негов патрон за трета поредна година ще е президентът **Георги Първанов**.

Регламентът предвижда 2 кръга със седемчасова контрола. Всеки участник ще изиграе по две партии срещу останалите с разменени цветове. При равенство на върха ще се играе тай-брек за опреде-

ляне на едноличен победител. Както и в предишните две години, ще важи правилото за ремитата, въведено в София, според което играчите нямат право да се споразумяват за равенство. Това може да прецени само главният съдия на турнира.

В почивния ден на състезанието 19-ият световен шампион Веселин Топалов, който спечели предишните две издания на „М-Тел Мастърс“, ще даде сеанс в градинката пред Народния театър.

И тази година любителите на шахмата от цял свят ще могат да се включат в играта „Познай хо-

довете на Топалов“, която се провежда на официалния интернет сайт на турнира - www.mtelmasters.com. Специален гост на тазгодишното състезание ще бъде победителят от миналогодишната игра - италианецът **Алекс Брунети**, който позна 209 хода на българския гротмайстор за десетте кръга.

Участниците в международния шахматен турнир „М-Тел Мастърс“ и тази година ще бъдат застраховани от ЗАД „Булстрад Живот“.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛ ПРЕС“